

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זצוקללה"ה

גליון נ"א

[תש"ע]

שנה כ"ו

שיעור חורש"י פרשת כי תבוא תשכ"ו

ויציאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה וכמורא גדול ובאותות וכמופתים. ויביאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש (כו, ה-ט). לפי פשוטו להבין בעי מה צורך היה כביכול ביד חזקה וזרוע נטויה בשביל להוציא את ישראל ממצרים, והלא כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו.

נראה לבאר בהקדם ביאור סדר לשון הכתוב, ויביאנו אל המקום הזה זה בית המקדש (כפרש"י), ויתן לנו את הארץ כמשמעו, ולכאורה יש לדייק דאיפכא מיבעי ליה, שהרי קודם ניתנה לנו הארץ ואחר כך באנו אל מקום המקדש. אלא יש לומר שהמכוון בזה על המבואר בתרגום יונתן (שמות יט, ט) בפירוש הכתוב ואשא אתכם על כנפי נשרים, שענני הכבוד הוליכו אותם ממצרים למקום בית המקדש לעשות שם את הפסח, ובאותו לילה החזירו אותם למצרים ואכלו שם את בשר הפסח. על זה נאמר כאן, ויביאנו אל המקום הזה עוד בטרם נתן לנו את הארץ הזאת, דהיינו קודם יציאת מצרים.

מזלא טבא וגדיא יאה

שלוחות בזה ברוב שמחה ובטוב לבב וברוב עוז, למעלת כבוד ידידינו הנכבד והנעלה, פאר המעלות, מרביץ תורה לעדרים, רב המעש לתורה ולתעודה, העושה גדולות באצילות לב ונפש, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, עסקן נמרץ למען קהילתנו ומוסדותנו הקדושים בכל עת ועונה.

ה"ה הרה"ח מוה"ר אליהו רייכמאן הי"ו – מראשי מוכננו

העומד על משמרת הקודש, להוצאת ה"דברי תורה"

מדי שבת בשבתו ובמועד במועדו, במסירות ובנאמנות נפלאה.

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת נשואי בתו שתחי

עבי"ג הבה"ח המו"מ בתויר"ש כמר לוי יצחק נרו יאיר וזרח

בן הרה"ח מוה"ר יוסף שמואל לעמל הי"ו – למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

יהא רעוא שהזיווג יעלה יפה ויזכה לראות מהם ומכל יוצ"ח דורות ישרים ומבורכים מתוך נחת דקדושה וזכותו הגדול של כ"ק רבינו זי"ע יעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב מתוך אושר ושמחה עד עולם, ולהתברך בכל הברכות האמורות להעוסקים בצרכי ציבור באמונה, ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח, אכיה"ר.

המברכים בלונ"ח, חברי המכון

הנה כי כן ראוי לשום לב להתבונן מה צורך היה להחזירם, ואח"כ להפעיל את היד החזקה באותות ובמופתים ובמכת בכורות עד אשר גורשו ממצרים, ואחרי זה עוד נקרע הים לפנייהם ומרכבות פרעה וחילו טבעו בים סוף, הלא טוב היה להשאירם שם בארץ ישראל כשהם גאולים ומופקעים מיד מצרים לחרות עולם.

אמנם מבואר בספרי המקובלים, שכל עשר המכות באו בשביל להכניע את כוחות הטומאה, כידוע מדברי האר"י¹ על כל מכה ומכה מאיזה ספירה קדושה יצאה, זה לעומת זה להכניע הכח שכנגדה במדה דטומאה. נמצא אפוא שכל ענין היד החזקה וזרוע הנטויה לא היה בשביל לשבר זרוע רשע בארץ מתחת, אלא חלק ממלחמת הקדושה נגד הטומאה בשמים ממעל, וממילא נמשכו מזה אותות ומופתים באדמת בני חם. האמנם שגם זאת בידו ית"ש לבטל ולכלות כל כח הטומאה כהרף עין, מכל מקום כך עלתה ברצונו ית"ש להנהיג עולמו לפי סדר המדות הקדושות, למען יכירו וידעו כל יושבי תבל כוחו וגבורתו מלא עולם, וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יציר כי אתה יצרתו. וכעין מה שאמרו (אבות ה, א) בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות וכו'.

זה הכוונה בסמיכות הכתובים כאן. ויוציאו ה' ממצרים ביד חזקה וזרוע נטויה ובמורא גדול ובאותות ובמופתים, אלו עשר מכות שהביא הקב"ה על המצריים במצרים (הגדה של פסח), ושלא יעלה על דעת שומים שכביכול מבלי זה לא היה באפשרות להוציאם, לכן הסמיך והודיע כאן: ויביאו אל המקום הזה עוד לפני אשר ויתן לנו את הארץ הזאת, הלא תראה שעוד בהיותם תחת יד מצרים יצאו ובאו למקום המקדש באין מעכב ומונע בעדם, ובכל זאת חזרו לשם, להכות בעברתו כל בכורי מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו, וכל ענין היד החזקה וזרוע הנטויה וגו' לא היו אלא צורכי גבוה.

*

ארץ זבת חלב ודבש (שם). תואר זה, שחוזר על עצמו הרבה פעמים במקראי קודש, אומר דרשני. וכי זו שבח מעלתה של ארץ הקדושה, ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה, במה שיש בה חלב ודבש, אתמהא.

ברם נראה שהכוונה בזה על חכמת התורה, עליה נאמר (שיר השירים ד, יא) דבש וחלב תחת לשונך, ומאותו מקרא כתבו (כלבו ס' נב, ובחק יעקב ס' תצד, ט) סמך למנהג ישראל לאכול מאכלי חלב בחג השבועות זמן מתן תורתנו. בכך נשתבחה ארץ ישראל שהיא זבת חלב ודבש, שאין תורה כתורת ארץ ישראל (ב"ר טו, ד).

*

עוד נראה על פי דברי הב"ח (טור אור"ח סי' רח) בפירוש נוסח ברכת מעין שלש, וזה לשונו: שקדושת ארץ הנשפע בה מקדושת הארץ העליונה היא נשפעת גם בפירותיה, שיונקים מקדושת השכינה השוכנת בקרב הארץ וכו', ועל כן ניחא שאנו מכניסים בכרכה זו ונאכל מפריה ונשבע ממוכתה, כי באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה ונשבע ממוכתה, עכ"ל. ולפי ערך מעלת הקדושה כך היא יופי וזיו הפירות בגשמיות, מאחר ושורש כל מאכל ודבר מזון היא בניצוץ קדוש המחיה אותה, כנודע מדברי האר"ז"ל (לקושי תורה עקב, שער המצוות שם) בפירוש הכתוב (דברים ה, ג) כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם שבוה נרמו סוד חיות האדם וקיום נשמתו בקרבו על ידי אכילת לחם גשמי, כי הנשמה נהנית ממזון רוחני של ניצוץ קדוש מוצא פי ה' המחיה את הלחם.

אשר על כן במקום ציה וחורב ומדבר שממה שם משכן הקליפות והשדים, וכמו שאמרו (ברכות ה, ג) דאין נכנסים לחורבה מפני המזויקין. דכל דבר רע שבעולם היא מחמת העדר חיות דקדושה, שהיא היא הקיום והחכ של כל דבר.

*

אף זאת מצינו באמהות הקדושות שהיו יפות תואר ויפות מראה, וזאת מחמת ריבוי אור הקדושה שבתוכם. ובמשה רבינו ע"ה נאמר (דברים לה, ז) לא כהתה עינו ולא נם לחה. לעומת זה בלעם הרשע היה שתם העין (במדבר כד, ג). מטעם זה אסרה תורה להקריב בעל מום, דכל פגם וחסרון מורה על אחיות הטומאה שם (עין כלי יקר ויקרא כא, ז; דברים טו, כא), מכיון שהקדושה היא בתכלית השלמות וההידור. וכך אמר הרה"ק הרבי ר' בער זי"ע הנקב קטן בריאה ל"ע היא סימן לחור גדול בנשמה.

לפיכך אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה (שבת צב.), ולכאורה מה ענין גבורה ותואר קומת הגוף להשראת השכינה, אלא דמי שהוא מסטרא דקדושה כל מעלות גשמיות נמצאות בו. משל לילד האהוב על אביו וממלא כל מחסורו ונותן לו מכל טוב אשר בידו, כך ה' אוהב צדיקים ונתן להם גבורת הגוף וכל טוב בגשמיות.

מסופר על החתם סופר זי"ע, שפעם בשמחת פורים כשאמר בתוך דברי קדשו שמרדכי הצדיק היה גבור עצום, רצה להראות לתלמידים כוחו וגבורתו, ודפק ביד קדשו על שולחן העב אשר לפניו, ונשבר ונפל ממנו חתיכת עץ בדיוק כמדת אגרופו, (שברך כלל קשה לכוון בדיוק מקום השבירה שלא יתפשט גם להלאה, וכאן מחמת חוזק הדפיקה בכוחו כי רב נשבר בדקדוק עצום). עוד הראה להם איך שורק מטבע קטנה על החלון ונעשה שם חור מצומצם בדיוק כפי גודל המטבע. והוסיף ואמר, דלולא שהיה מרבה בתעניתים בימי חורפו היה יותר גבור.

*

אצל זקה"ק מצאנו זי"ע כשנשבר או נאבד איזה חפץ וכלי, קמץ כמות שהוא, מאוד עגמה עליו נפשו הקדושה כשהוא מתאונן וזועק מה קרה לך הקמץ, היכן הכוס וכו'. פעם דבר בקדשו: וכי מדוע שיקרה הפסד אצל בן אדם כמוני (פארוואס זאל א מענטש ווי יעך פארלירען?). כלומר, לא על חסרון הגשמי היה מצטער, כי אם על עצם הדבר שחל הפסד וחסרון ברכושו, דכל חסרון בגשמיות יסודה בפגם וחסרון ברוחניות, לזה נתכוין באומרו בן אדם שכמותי אסור שיאבד אצלו איזה דבר, וכעין מה שאמרו (יבמות צט:): דצדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידן, וזה שייך גם בגשמיות.

על מהר"ל איתא (מהר"ל ליקוטים אות מו) שאמר, שאינו רגיל לכבס סדינין ששוכב עליהן בכל לילה רק מפסח לפסח, ומכל מקום נקיים הם משאר סדיני בני אדם ששכבו בהן שבועיים. דמי שהוא מסטרא דקדושה אין בו זוהמא ולכלוך. בן מסופר על הגר"א זי"ע, שפעם בשיחת נשים דברה הרבנית אודות פרישותו שכמעט ואינה רואה אותו, וכאשר אשה אחת הציקתה בדברים על שאינה מתגרשת ממנו, נכנסה לביתה והוציאה שני חלוקים שלו והניחה בפניהן, לראות התוכלנה להכיר איזה מהם משומש אחר לבישה ואיזה מהם נקי ומכובס, ומשלא עלתה בידן אמרה להן וכי אתפרד מבעל קדוש כזה שלא נראה עליו זיעה, עד כדי כך שהכתונת אחר שלבשה היא נקייה כיום הוכבסה.

כ"ק אאמו"ר זי"ע היו לו בנגד עליו ומגפיים שלבשם כמשך עשרים שנה, ועדיין היו נראים כחדשים. וכמו בזמן שהיו ישראל במדבר בתוך עגני הכבוד נאמר (דברים כט, ד) לא בלו שלמותיכם מעליכם ונעלך לא בלתה מעל רגלך, כי בלוי ושחיקת הבגדים הם מחמת כוחות הטומאה, כאומרם ז"ל (ברכות ו.) הני מאני דרבנן דבלו מחופיא דידהו, ומי שאין למזיקים שליטה ונגיעה בו אין בגדיו וחפציו בלים. כי הקליפות מסטרא דמותא, והקדושה בבחינת חיים ונצחיות.

*

בזה יבואר ענין איסור בל תשקצו במאכלים מאוסים שנפשו של אדם קצה בהן (רמב"ם הל' מאכלות אסורות יז, כט; שו"ע יור"ד סי' קצו, ו), ומאידך מצינו שנאמר לשון זה בתורה על מאכלות אסורות, מינים טמאים, נבלה וטרפה וכדו'. אך לפי האמת, דא ודא אחת היא, כי גם מאכלים שנתקלקלו ונמאסו רוח הטומאה שורה עליהם, דכל מאכל שהוא בסטרא דקדושה יש לזה טעם טוב וערב, ונשמר לאורך זמן. לזה היו מוציאין במן שירד מן השמים כמה טעמים (יומא עה.), מחמת קדושתו לחם שמלאכי השרת אוכלין אותו (שם ע"ב), ולגודל קדושתו אף לא נהפך לפסולת, כמו שאמרו (שם) שהיה נבלע באברים, שהקדושה היא טוב בתכלית ללא שום רע ופסולת גם בגשמיות.

לְבַן נשתבחה ארץ ישראל במה שהיא ארץ זבת חלב ודבש, דוה מורה על שלימות קדושתה יותר משאר ארצות, עד שאף הגשמיים שבה היא במעלה עליונה. ובוה מבואר ומקושר לפשט הרמז שאמרנו, שהכוונה לתורה שנמשלה בדבש וחלב (דב"ר ג, א), דאכן בגלל גדול קדושתה ברוחניות שאין תורה כתורת ארץ ישראל בדבש וחלב תחת לשונך, היא גם בתכלית השלימות בגשמיים ארץ זבת חלב ודבש כפשוטו.

*

עֵיקַר קדושת הארץ היא על ידי מקום המקדש אשר בתוכה, בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך (שמות כ, כ), שמשם הקדושה מתפשטת לירושלים ולכל הארץ, כמו ששינינו (כלים א, ו-ט) עשר קדושות הן, ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות וכו' עד קדש הקדשים מקודש מהם וכו'. מהשראת השכינה במקדש היתה השכינה שורה בישראל ורוח הנבואה שורה על הנביאים וכו'. לכן יש שיטות שבזמן הזה אין מצות ישוב ארץ ישראל, והגם דלהלכה לא קיימא לן הכי, מכל מקום ברור שאין מעלת הקדושה דומה אחר החורבן לזמן שבית המקדש היה קיים, ואחר היכל והמקדש שוב לא נראה תוקף אור הקדושה כמו בשנים כתיקונן.

לְבַן (פוסה מה), מיום שחרב בית המקדש ניטל מעם הפירות, כיון שכאמור עדין הפירות בגשמיים היה מחמת זיו אור הקדושה, ממילא בהעדר השראת השכינה והקדושה נחסר גם מעם פירות בגשמיים.

*

עַל פי האמור יבואר ענין מצות הבאת בכורים. כי אותו פרי שביכר תחלה בגמר מעמו וריחו סימן הוא על התרבות ניצוצות הקדושה שבו יותר משאר הפירות, דתוקף כוחו בגשמיים מורה על שגב קדושתו ברוחניות. זה גם ענין קדושת בכור. לכן מצות בכורים להביא למקום המקדש, ששם שורש התפשטות הקדושה על הארץ ופירותיה.

וּמִבֵּיא וקורא, וידעו אותנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה, דהיינו שמחמת תוקף כח הקליפות בטומאת מצרים היה רע וזר לנו גם בגשמיים, ועל אף היותה ארץ רחבת ידיים בערי מסכנות גדולים וחזקים לא זרחה שם אור ההצלחה, כדמצינו בגמרא (פוסה יא). למה נקרא שמה רעמסס שראשון ראשון מתרוסס (כשהיו בונין קצת היה מתרוסס ונופל וחוזרין ובונין והוא נופל — רש"י), ולמה נקרא שמה פיתום שראשון ראשון פי תהום בולעו (נבלע בארץ), כי לטומאה אין כח וקיום.

וּמִמְשִׁיךְ ואומר, ונצעק וגו' ויוציאנו ה' ממצרים וגו' ויביאנו אל המקום הזה וגו', הקדים את העיקר במעלות הקדושה, מקום המקדש שממנה

נמשך הקדושה בכל הארץ, ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש. ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה שנתבכר תחלה בתוקף כוחו בגשמיות, הנובע מזוו קדושתו אשר נתתה לי ה' בכח הקדושה השורה בארץ הקדושה, עד שגם בגשמיות אין כמו פירותיה בכל העולם כולו.

*

ומסוים הכתוב: ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך, בכל הטוב ללא שום צער ויסורים כלל ועיקר, ואף לא כאותה שאמרו (ערכין טו:) הושיט ידו לכיס לימול שלש ועלו בידו שתיים, כיון שהטוב והשפע היא מאשר נתן לך ה' אלקיך, לברכה ולא לקללה, דברכת ה' היא תעשיר בתכלית השלימות ולא יוסף עצב ודאגה עמה.

זה שאמרו במדרש (תנחומא ראה יא) על פסוק זה: ואין טוב אלא תורה, ללמדנו שטוב האמיתי אינה אלא בכח התורה הקדושה שממנה ועל ידה נמשך השפע, והסיבה שאנו חסרים כל טובה היא בגלל שבטלים מן התורה. ועל ידי הטוב זה תורה, יהא ושמחת בכל הטוב שבעולם, ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

הוא שדרשו (ב"ר טו, ד) על הפסוק (בראשית ב, יב) וזהב הארץ ההוא טוב, מלמד שאין תורה כתורת ארץ ישראל ולא חכמה כחכמת ארץ ישראל. כלומר דזה סיבת זה, לפי שאין תורה כתורת ארץ ישראל לכן זהב הארץ ההוא טוב, עד שנאמר (דברי הימים ב' ט, כ) אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה.

ומצינו (מנחות פה:) בשליח מאנשי לודקיא שבא לארץ ישראל לקנות שמן במאה רבוא, ושלחו אותו לגוש חלב לאחד שהיה עובד בשדה, לאחר שסיים מלאכתו הפשיל כליו לאחוריו (כמו שכיר עני) והיה מסקל ובא בדרך, אמר לו יש לך שמן במאה ריבוא כמדומה אני ששחוק שחקו בי היהודים, כיון שהגיע לעירו הוציאה לו שפחתו וכו' ספל של זהב מלאה שמן ומבל בו ידיו ורגליו וכו' עיי"ש. שכל השפע שבעולם היה בארץ ישראל.

ובגמרא (סנהדרין כא:) רב יצחק רמי, כתיב אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה, וכתיב ויתן המלך את הכסף בירושלם כאבנים (דחשיב מיהא פורתא). לא קשיא כאן קודם שנשא שלמה את בת פרעה, כאן לאחר שנשא שלמה את בת פרעה. שגרים החטא וירדו ממדרגת העושר שהיו לפני זה. ובחורבן בית המקדש נאמר (איכה א, ט) ותרד פלאים, ואיתא מהארז"ל (פרע"ח שער תפלות ר"ה פ"ד) פלאים אותיות אלפים, ובפשטות היינו שירידה היתה לאלפי זהב וכסף דהעשירות נמסר לסמ"א, וידל ישראל מאד.

*

ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתתה לי ה' והנחתו לפני ה' אלקיך והשתחוית לפני ה' אלקיך (שם כו, י). השתחויה זו מה היא, יבואר על פי דברי בעל התניא בסידור (שער החנוכה עמ' רעו, והובא בייטב פנים בכמ"ק) לבאר מה שאנו אומרים בתפלת מוסף, ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך, ולכאורה יפלא מאד דבשלמא לעלות ולראות אין אנו יכולים עכשיו בזמן הגלות מפני הוד שנשתלחה במקדשך, אבל להשתחוות למה אין אנו יכולים גם עכשיו בכל מקום שישראל מתפללים. אלא דיש השתחוואה חיצונית ויש השתחוואה פנימית שהוא ענין ביטול הנפש מכל וכל, דהיינו שמכניע נפשו לבטל כל רצונותיו מפני רצון ה', ובחינת ביטול כזה היתה בכל אחד ואחד מישראל כשבאו לעלות ולראות (וזה ולהשתחוות לפניך דייקא), בהתגלות אור האלוקי עיי"ש באריכות. [וזה גם סגולת מצות בכורים לבא לידי הכנעה אמיתית, עד כדי ביטול המציאות בפני הדר כבודו ית"ש]. וזה אומרו והשתחוית בהתבטלות והכנעה גמורה בתוכיות הלב, לפני ה' אלקיך היודע תעלומות לב.

תוכן הענינים:

- עניי הכבוד הובילו אותם ממצרים למקום המקדש לעשות הפסח, והסיבה שחזרו למצרים בשביל להכות ולהכניע הקליפות. כל ענין העשר מכות ממלחמת הקדושה נגד הסטיא, ולא שח"ו היה צורך בכל בשביל להוציא את ישראל.
- מעלת ארץ זבת חלב ודבש היינו התורה שנמשלה לדבש וחלב.
- טוב פירות הארץ בגשמיות מחמת גודל הקדושה שבהם. מדבר ושממה סימן למשכן הקליפות.
- כל מום וחולשה מורה על פגם ברוחניות. האמהות היו יפות תואר. משה רבינו לא נס ליחה. ובלעם הרשע היה סומא. לכן השכינה שורה על גבור. סיפור מגבורת החתם סופר.
- זקה"ק מצאנו נצטער כשנשבר ונאבד איזה דבר, שכל חסרון היא מצד הקליפות.
- צדיקים לא נראה בהם זיעה ולא בלו בגדיהם, כמו ישראל בעניי הכבוד.
- איסור בל תשקצו במאכלים מאוסים שהם סימן להשראת הטומאה. במן היו כל טעמים, ולא נעשה ממנה פסולת. ארץ זבת חלב ודבש מחמת רוב הקדושה.
- קדושת הארץ על ידי השראת השכינה במקדש, לכן משחרב בית המקדש ניטל טעם פירות. מצות ישוב ארץ ישראל בזמן הזה.
- קדושת בכורים לפי שתוקף כח הפרי לבכר תחלה מורה על ריבוי כח הקדושה שבה. לכן מביא לבית המקדש מקור הקדושה. במצרים מקום הקליפות היה רע ומר בגשמיות, וכל מה שבנו היה מתרוסס ונבלע.
- וזהב הארץ ההוא טוב שאין תורה כתורת אר"י, היינו שעל ידי התורה והשפעת הקדושה מלאה כל טוב ועשירות, ובחורבן נמסר העשירות לסטי"א.
- השתחוואה בבית המקדש היא ענין פנימי בבטול הרצונות, וזה שאין אנו יכולים עכשיו. ענין השתחוואה בהבאת בכורים.

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר **יואל שטיינמעטץ** הי"ו

לע"נ אמו האשה החשובה מרת חיי רעכיל בהר"ר **יואל ע"ה**

נלב"ע כ' אלול תשד"ם לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.

*

ולרגל שמחת הכנס נכדו **שמואל נ"י**

בן לחתנו הרה"ח מוה"ר **ישראל וואלנער** הי"ו

לעול התורה והמצוות – למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר **שרגא פייבל מאשינסקי** הי"ו

לרגל שמחת נשואי בתו שתחי' עב"ג הבה"ח המו"מ בתויר"ש

כמר **יודא ישכר טיבערג** נ"ו – למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר **יהושע זאב פארקאש** הי"ו

לרגל שמחת נשואי בנו הבה"ח המו"מ בתויר"ש

כמר **ישע"י** נ"ו – למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר **חיים טעסלער** הי"ו

לרגל שמחת הולדת הבת **פראדל** שתחי'

למז"ט ובשטומ"צ

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שע"י איגוד חסידי צאנז

718.431.1055